

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

★

בפס"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

כ"ה חשון

דין נצח

חיי שרה

גליון ח (תסז)

יוצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

שנת העיבור, תהא שנת משיח טובה, שנת תשמט י"ד

מאתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק

שמונים ושש שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

תוכן הענינים

שיחות

- ג מפני מה זכה אברהם לגילוי שכינה.....
- ג למה הטריח א"א את ישמעאל ביום השלישי למילתו.....
- ה בענין חנ"ל.....

ליקוטי שיחות

- ו לרושת מלכות וירושת נכסים.....
- ט מלכות בית דוד - כתר מלכות.....

אגרות קודש

- י הערות באג"ק כ"ק אד"ש ח"ז וח"ח.....

פשוטו של מקרא

בפרש"י עה"פ (וד"ה):

- יא כד, ד בפסוק.....
- יג כד, ה בפסוק.....
- יד כה, יז בד"ה ויגוע.....

נגלה

- יד בענין לדבר דברים בטלים בשבת.....
- טז הערה בשו"ע הל' שבת סי' ש"ז סעיף ל"ו.....

שוניות

- טז ההפך בין עירובי חצירות ושיתופי מבואות.....
- יז בלאור בפרש"י פ' וירא (יח, ב).....
- יז הערה בתניא אגה"ק.....
- יז הערות וציונים לתו"א פרשתנו.....
- יז הערות בתו"א פ' וישב.....
- יח הערות בהלוח דהיום ליום.....
- יט

ש ל י ח ו ת

א. בשיחת ש"פ וירא (סעי' ד') כתב וז"ל: ויש לומר ש"וירא אליו ה'" שנעשה ע"י הכנסת אורחים הו"ע נעלה יותר מ"הקבלת פני שכינה" שעל' אמרו "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה" - להיותו "שכר" על הכנסת אורחים ש"גדולה מהקבלת פני שכינה". עכ"ל.

ולכאורה צריך ביאור, כי הלא נתבאר זה עתה ד"וירא אליו ה'" הוא מצד התעסקותו של אברהם בהכנסת אורחים דעי"ז זכה להגילוי ד"וירא אליו ה'", ולהנ"ל נמצא דזהו מדריגה הנעלה יותר, והרי על מדריגה זו עצמה קאי הא דאמרינן דגדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה?

הת' יחזקאל ווידאווסקי
- של יח כ"ק אדמו"ר שליט"א -
ניו הייווען

ב. בשיחת ש"פ וירא ח"י מרחשון ה'תשמ"ט הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א הערה 5 "...ותן אל הנער", "זה ישמעאל, לחנכו במצוות" (יח, ז ובפרש"י) - מדוע הטריח את ישמעאל ביום השלישי למילתו, בהיותו במצב של סכנה (ר"ן שבת קלד, ב. רמב"ם הלכות מילה פ"ב ה"ח. ועוד), בה בשעה שהי' יכול לצוות לאחד השפחות לטרוח עבור האורחים? ו"תן לחכם ויחכם עוד". עכ"ל.

ואולי יש לבאר בזה, ובהקדים שיש להקשות עוד יותר שאלה שמתעוררת אצל הבן חמש למקרא, מדוע אברהם אבינו הטריח את עצמו ביום השלישי למילתו, (שהי' אז במצב של סכנה כנ"ל), וכמ"ש בפסוק א' "והוא יושב פתח האוהל כחום היום", וברש"י ד"ה פתח האוהל: "לראות אם יש עוברים ושבים ויכניסם בביתו", בה בשעה שהי' יכול לצוות את אחד השפחות לעשות את זה?

[ולכאורה אולי הי' אפשר לתרץ ע"ד מ"ש לקמן (כא, לג) "ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' גו'" ובפרש"י ד"ה ויקרא שם גו': "ע"י אותו האשל נקרא שמו של הקב"ה

אלוקא לכל עולם וכו'". רואים מזה שעיקר ענינו של אברהם אבינו עם הכנסת אורחים הי' כדי לפרסם אלוקות בעולם, ודבר כזה פירסום אלוקות לא הי' יכול למסור לעשות **לאחד השפחות**, ולכן אברהם אבינו טרח בעצמו לעשותו.

אבל לכאורה א"א לומר כן, שהרי אם בשביל לפרסם אלקות בלבד, הי' יכול לשבת בתוך האוהל, ולצוות את אחד השפחות לעמוד בפתח האוהל ולקרוא להאורחים, ואח"כ לפני שהאורחים עומדים ללכת מהאוהל הי' אברהם אבינו מדבר עימם אודות אלקות כמ"ש ברש"י הנ"ל שלאחרי שאכלו אמר להם שיברכו לאלוקים וכו', ולא הי' מוכרח לעמוד ביום השלישי למילתו בפתח האוהל כחום היום].

וה"ל שהבן חמש למקרא יודע שענין חשוב ויקר אצל האדם הוא משתדל לעשות זאת בעצמו ולא שולח שליחים לעשות זאת, ואפי' שזה תלוי בטירחא ותירא, ולכן אברהם אבינו שהכנסת אורחים הי' אצלו חשוב ויקר מאד (כפי שרואים שאמר להקב"ה להמתין לו עד שירוץ ויכניס את האורחים (ברש"י ח"י, ג)) עשה זאת בעצמו דוקא ואפי' שזה הי' בשלישי למילתו.

ולפי זה קשה להבין חמש למקרא למה "ויתן אל הנער"? הרי הי' צריך לעשות זאת בעצמו, וע"ז מבאר רש"י "לחנכו במצוות", אבל לכאורה למה דוקא ביום השלישי למילתו שזה תלוי בסכנה?

וה"ל אדרבא זה רצה אברהם אבינו לחנכו שאפילו שנמצאים ביום השלישי למילתו צריך להתעסק בעצמו עם הכנסת אורחים, כמו שרואים אצל אברהם אבינו גופא שהוא בעצמו התעסק עם האורחים בשלישי למילתו, וכמ"ש לקמן (יח, יט) "...אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחרינו". (וזה שכתוב בפ' ו' שאמר אברהם לשרה "לושי ועשי עוגות", ולא עשה זאת בעצמו, מביין הבן חמש למקרא שהיות שזה עבודת הנשים לכן נתן לשרה לעשות א"ז).

הת' מנחם מענדל הכהן פרידמאן

ג. בנוגע למה שהקשה כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דש"פ וירא על פירוש רש"י על התיבות "ויתן אל הנער - זה ישמעאל כדי לחנכו במצות, והקושיא ע"ז היתה כי מאחר שגם אצל ישמעאל ה' שלישי למילתו ובשלישי למילה יש סכנה וא"כ למה ה' צריך אברהם לשלוח את ישמעאל (ולחנכו דוקא עכשיו כשהוא במצב סכנה) הרי ה' יכול לשלוח השפחות.

ואפשר לומר כי מאחר שאברהם בעצמו טרח אחר האורחים אף שה' במצב סכנה, וא"כ הרי כן ה' שיטתו בקיום המצות (מפני איזה טעם שיהי') לכן חנך את ישמעאל ג"כ ככה.

וע"ד כמו אדמו"ר הרי"צ זצוקללה"ה שעמד במס"נ ברוסיא (שכן ה' שיטתו) ועד"ז הדריך גם את החסידים כידוע.

הרב פינחס קארף
- משפיע בישיבה -

ד. בהתוועדות ש"פ בראשית תשמ"ט סט"ז הקשה לפמ"ש הרמב"ם בה' מכירה (פט"ז ה"ד): "המוכר בשר לחבירו ונמצא בשר בכור, פירות ונמצאו טבלים, יין ונמצא יין נסך, מה שאכל אכל ויחזיר לו את הדמים. וכן כל המוכר דבר שאסור לאכלו מן התורה כך הוא דינו. . אכל המוכר דבר לחבירו שאיסור אכילתו מדברי סופרים, אם היו הפירות קיימין מחזיר את הפירות ונוטל את דמיו, ואם אכלן אכל ואין המוכר מחזיר לו כלום" - ובטעם הדבר כתבו האחרונים (ראה צ"פ עה"ת דברים בתחלתו ב"פרקי מבוא" ע' 23 ואילך וש"נ). . שאיסור מה"ת חל על הדבר. . איסור חפצא" היינו שהדבר עצמו (כאילו) אינו ראוי לאכילה, ולכן. . אינו צריך לשלם לו על אכילת דבר שאינו ראוי לאכילה, משא"כ איסור מד"ס אינו חל על הדבר, אלא. . איסור גברא. . ולכן. . "אין המוכר מחזיר לו כלום", מכיון שאכל דבר הראוי לאכילה.

אמנם ביאור זה אינו מתאים עם דברי רבינו הזקן בספר התניא (פ"ז (יב, א) אגה"ק סכ"ו (קמג, ב)). . שגם איסור דרבנן הוא באופן שהדבר עצמו נעשה "קשור

ואסור בידי החיצונים", כלומר, לא רק איסור גברא, אלא גם איסור **חפצא**. . . וצ"ע איך לתווך פט"ד הרמב"ם. . . עם דברי רבינו הזקן שגם איסור אכילה מדרבנן הוא איסור חפצא. שאלה זו ישאירו לעיונם של המשתתפים בהתוועדות שיעיינו בזה כו'. ואשרי חלקו של מי שימצא ביאור והסבר, ובודאי יפרסמו בא' הקובצים... "עכ"ל.

והיות שזכיתי להשתתף בהתוועדות הזאת עיינתי בזה, ויתכן לומר דבאמת גם הרמב"ם ס"ל שגם איסור אכילה מדרבנן הוא איסור **חפצא**, כמ"ש אדה"ז (ולא כמ"ש האחרונים), והרמב"ם בזה לשיטתו בהל' מאכלות אסורות (פט"ז הכ"ה-כ"ז) שכתב: "אסור לבטל איסורין של תורה לכתחילה. . . אבל באיסור של דבריהם, מבטלין האיסור לכתחלה? כיצד, חלב שנפל לקדרה שיש בה בשר עוף ונתן טעם בקדירה, מרבה עליו בשר עוף אחר עד שיבטל הטעם, וכן כל כיוצא בזה". עכ"ל.

ולפי"ז לכאו' א"ש מאד, דלכן חשיב איסור דרבנן לדבר הראוי לאכילה (אע"פ דהוי איסור **חפצא**), כיון שיכול לבטל האיסור לכתחלה ע"י שירבה עליו עד שיבטל הטעם, ולכן אם אכלן אכל ואין המוכר מחזיר לו כלום", משא"כ באיסור מה"ת שאסור לבטל לכתחלה, אינו צריך לשלם על אכילת דבר שאינו ראוי לאכילה.

הרב ישכר דוד קלוזנר
- נחלת הר חב"ד -

ל ק ו ס י ש י ח ו ת

ה. בלקו"ש דשבת זו בסעי' ד' מבאר הענין דמלכות בית דוד, שזכו ב"כתר מלכות" דהיינו ענין המלוכה בעצם, משא"כ בשאר מלכי ישראל יש בהם רק הענין **דתפקיד המלוכה** והנהגת המלוכה, אבל אין אצלם הענין דכתר מלכות, ועפי"ז ממשיך בסעי' ה' וז"ל: ע"פ כל הנ"ל מובן שיש חילוק יסודי בגדר ירושת המלכות בין מלכי בית דוד ושאר מלכים. . . שבישראל: בשאר מלכים שאינו אלא ירושת **תפקיד**

ה"ז דומה לכל ירושת נחלה שהמוריש לו "בעלות" על תפקיד פלוני (ע"ד שאר רכושו ונכסיו שהוא הבעלים עליהם) שהוא מוריש לבניו (וכהדגשת הרמב"ם כאן "כל הקודם בנחלה קודם לירושת המלוכה"): משא"כ אצל מלכות בית דוד אין זו כמו ירושת נכס, אלא הוא ענין הבא בדרך ממילא, שע"י ש"זכה דוד בכתר מלכות", הרי המלכות לו ולבניו הזכרים עד עולם" **שבדרך ממילא** נטבע בהם כח המלוכה עד עולם. עכ"ל.

ויש להעיר בהא דאיתא באחרונים דירושת מלוכה ושררה וכו' הוי פרשת ירושה בפני עצמו, וילפינן לה מקרא דלמען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל, ושונה הוא ביסודה מפרשת נחלות, דירושת נחלות הוא בגוף הנכסים שהבן והיורש זוכים ומקבלים נכסי המת, אך ירושת שררה הגדר הוא שהבן קם תחת אביו ויושב על כסאו ממלא מקומו, היינו שאין הוא זוכה ומקבל השררה אלא קם תחת אביו, ולכן הנה בירושת נחלות אין בהנכסים שום שייכות אל הבן בחי האב, ורק כשמת המוריש נעשה יורש בנכסים, משא"כ בשררה, כיון שזכה האב כבר זכה לבניו ובעצם מינוי האב כבר ניתנה השררה אף לבניו, וכדמוכח מלשון הרמב"ם: "ומאחר שמושחין המלך הרי הוא זוכה לו ולבניו עד עולם", וכ"כ בהל' כלי המקדש פ"ד: "וה"ה לכל שררה שבקב ישראל שהזוכה לא זוכה **לעצמו ולזרעו**", וזהו כנ"ל דכיון שהשררה ניתנת לאב לעולם וכל בניו וזרעו קמים תחתיו ועומדים במקומו, זה גופא הפי' שזכה לו ולבניו, משא"כ בירושת נכסים ענין הירושה הוא שכשמת היורש זוכה נכסי המוריש, אבל מחיים אין לו שום שייכות לזה.

ומהשיחה לכאורה משמע דירושת שררה וכו' דומה לכל ירושה שהיורש זוכה בנכסי המקבל, ולפי"ז יל"ע במ"ש הרמב"ם שהאב זוכה מעיקרא לו ולבניו וכו'? עוד מביאים ראי' ממה שהקשה בס' מנחת שי דאיך שייך ירושה בשררה וכו', הרי קיזמ"ל בשו"ע חו"מ סוף סי' רע"ו דאין ירושה אלא בדבר שיש בו ממש, והרי מלכות ושררה הם דברים שאין בהם ממש. משא"כ להנ"ל שגדרו הוא באופן אחר דאין הפי' שהוא מקבל נכסי המוריש אלא שקם במקום אביו, מובן דלא קשה דהוה דבר שאין בו ממש. ולכאורה גם מהא גופא דבשררה שייך ירושה גם בחי האב וכדמובא בהשיחה בסאי' א' משא"כ בירושה סתם לא מצינו זה מוכח כנ"ל, (וראה

אנצקלפדיה תלמודית כרך י"ד ע' שס"ה: "שאיך ירושת שררה דומה לירושת ממון, שאינה שליכת אלא לאחר מיתת המוריש", די"ל דבכל ירושה שענינו הוא שמקבל נכסי המוריש הנה זה שייך רק אחר מיתה דאז נפקע בעלותו של המת ונכנס לבעלותו של היורש, משא"כ בירושת שררה דענינו הוא שעומד במקום המוריש והאב זכה כן מעיקרא ולו ולבניו, הנה בזה בעינן רק הסתלקות המוריש מהשררה, ובדרך ממילא קם בנו תחתיו כיון דלזה זכה מעיקרא כנ"ל.

ובזה אפשר לומר דדוקא ירושת נחלה תליא במיתה כדכתיב איש כי ימות וכן אין לו וגו', משא"כ בירושת מלוכה ושררה לא הוזכר שם מיתה דהא לא כתיב גבה מיתה אלא "למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל" ולכן אף שיש בזה גדר ירושה שזוכה השררה וכו' ה"ז אפשר להיותם בחי המוריש. (וראה הערה 42).

וכן במ"ש הרמב"ם שזוכה לו לבניו וכו' ומשמע שגדרו באופ"א כנ"ל, י"ל דכוונתו דבשלמא בנכסים מובן דשייך ענין הירושה כיון שהם לגמרי נכסי המוריש, ואי"ז תלוי כלל באדם אחד, אבל מלוכה ושררה הרי זה תלוי באלו שמינו אותו דרק על ידם בא לו שררה זו, וא"כ איך שייך בזה דין ירושה? ולכן דוקא בזה מדגיש הרמב"ם שהוא זוכה לו לבניו וכו' היינו דזהו דין תורה כשממנים האב נכלל כאן ג"כ מינוי הבן כשימות האב ויהי' בזה דין ירושה, וה"ז כאלו הם הסכימו כן מעיקרא, ואכתי אפ"ל דירושת שררה הוא כשאר ירושת נחלות.

ומה שהקשו דאין ירושה בטובת הנאה כנ"ל, ראה בארוכה בס' משנת יעבץ יו"ד סי' ל"ו שהביא דברי הש"ך חו"מ סי' רע"ו ס"ק ד' דזהו רק אם הוא ביד אחרים, אבל אם זהו בידו שייך ירושה גם בטובת הנאה עי"ש.

עוד יש להעיר במ"ש בכ"מ בלקו"ש דענין ירושה בכלל הוא שהיורש נכנס במקום המוריש ממש (ראה לקו"ש ח"ח 348 וח"י ע' 44) וראה בחי' הגר"ח ברמב"ם הל' תרומות פ"ח ה"ד דגם כשישנם כמה בנים היורשים את הנכסים, אין הפי' דכ"א הוא יורש רק בחלק מסויים אלא דכאו"א יורש הכל ולפועל מחלקים ביניהם, וזהו כנ"ל משום דכאו"א קם במקום המוריש, נמצא דבאמת כל ירושה כן הוא שנכנס במקום המוריש, ואין לחלק כנ"ל.

מיהו גם אי נימא כמ"ש באחרונים כנ"ל (וראה הלשון בהערה 42 "שממלא מקום אבותיו בשררה זו") שפיר מובן הנפק"מ בין שאר מלוכות למלכות בית דוד כיון דבשאר מלכויות סו"ס אין כאן אלא התפקיד ולא יותר ובמילא לא שייך שנים בבת אחת, משא"כ במלכות בית דוד, שייך כתר מלכות בלי הנהגת המלוכה בפועל.

*

ו. ב) ולפי המבואר בהשיחה יש לתרץ קושית האבני נזר יו"ד סי' ש"ב אות ע"ב דלמה מדגיש הרמב"ם במלכות בית דוד דזכה רק לבניו הזכרים, למעט נקיבות, הלא אין זה דין מיוחד במלכות בית דוד אלא בכל מלכויות, כמ"ש בהל' ה' אין מעמידין אשה במלכות שנאמר עליך מלך ולא מלכה עיי"ש? ולפי השיחה אפ"ל דכאן לא איירי הרמב"ם אודות מלוכה בפועל אלא אודות עצם ענין המלכות שעובר לבניו וכו' הענין דכתר מלכות, ולזה קמ"ל דגם זה עובר רק לבנים הזכרים דוקא, אבל בנוגע למינוי בפועל בודאי ידעינן דאין מעמידין אשה במלכות.

ועי' גם באבני נזר שם אות י"ב שהקשה בנוגע לדוד דכיון שלא הי' לו לדוד כלל דין מלך בזמן שאול, ולכן הוצרך למשיחה נוספת אחרי מות שאול, א"כ מה הי' התועלת בהמשיחה ע"י שמואל בימי שאול כיון דבכיו"ב עדיין לו הי' מלך עיי"ש.

ולפי השיחה אפ"ל דאף שעדיין לא הי' מלך בפועל, מ"מ נפעל בו הענין ד"מלך בעצם" ע"י משיחה הראשונה, וזה הי' עוד בימי שאול (ע"ד בשלמה בימי דוד) ואח"כ הוצרך למשיחה שנית שיהי' מלך בפועל.

וכ"ז כתבתי בחפזי ועי' בהערות וביאורים גליון רמ"א סי' ל"ז.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
- ר"מ בישיבה -

א ג ר ו ת ק ו ד ש

ז. הערות לאגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א

חלק ז'

(1) ע' יג ס"ו "מתאים למה שכתבתי מכבר" באג"ק ח"ו אגרת א'תשד"מ ס"ח.

(2) אגרת א'תתקנב - להכנות האגרת ראה קובץ יגדיל תורה (ירושלים) גליון ה' ע' 7 בהערה בשוה"ג.

(3) אגרת ב'קלה ע"ד הצעת הרא"ח נאה בענין מקוה ע"ג מקוה - ראה מכתבו לרש"ד זיסלין שהתפרסם בעתון "כפר חב"ד" גליון 328 ע' 62 פרטי הענין.

*

במפתח השמות יש להוסיף:

הרב ראובן כץ (הרב של פתח תקוה) - רעט.

*

במפתח הספרים יש להוסיף:

מאמר אור החיים - קלג.

מורה נבוכי הזמן (כצ"ל) - רצג.

*

חלק ח'

(1) ע' טו "שע"פ הנדפס בתורת חסידות חב"ד ובקונטרס שערי חב"ד למר א.מ. הברמן..." מהתוכן נראה שיש קונטרס בשם "תורת חסידות חב"ד", ובו רשומים ספרים וכו', ויש לחפש למה הכוונה.

(2) ע' פח שו"ה אלע - נדפס "דער וואס טוט דאס ר"ל (= רחמנא ליצלן)... " הסוגריים נתוסף כנראה ע"י המערכת, ומקומו בשוה"ג בהערה, ולא בפנים האגרת.

(3) ע' צב שו"ה ובמילא - נדפס "אף (?) " ואינו מובן הכוונה בזה.

(4) אגרת ב' שצה קטע זו כולו מופיע בחלקו השני של אגרת ב' ת. ולהעיר על הגהת המערכת "בס' קיצורים [והערות] לתניא" - שבמכתב ב' ת אין הגהה זו.

(5) אגרת ב' תלב בסופו בהערה על מאמרו - יש לציין שהסדר נדפס בשמו: הלשון והרקע הלשונו של מגילת ישעיהו השלמה ממגילות יום המלח (ירושלים תשל"ט). והערות כ"ק אד"ש מתייחס להנאמר שם ע' 63.

(6) ע' רכח נזכר הקריאה והקדושה - ואינו מופיע במפתח (עתונים, ספרים).

(7) אגרת ב' תקה - כנראה בא בהמשך לענין המדובר באגרת ב' תמג ס"ג. ויל"ע.

(8) אגרת ב' תקפ בתחלתו נדפס "שלום וברכה" - ולכאורה כיון שנכתב לאשה (בהמשך מתייחס לבעלה שי') הרי צ"ל "ברכה ושלום".

הרב נחום פרלשטיין
- ירושלים עיה"ק -

פ ש ו ס ו ש ל מ ק ר א

ח. בפסוק (כד, ד): כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק.

ובפסוק (שם, לח): אם לא אל בית אבי תלך זאל משפחתי ולקחת אשה לבני.

וכן עד"ז בפסוק (שם, מ): ... ולקחת אשה לבני
ממשפחתי ומבית אבי.

וצריך להבין:

(א) למה **שינה** אליעזר בדברו עם משפחת רבקה ממה
שאמר לו אברהם, שהרי אברהם **לא** אמר לו (בפסוק כד, ד
(הנ"ל)) ליקח אשה **ממשפחתו ומבית אביו רק** "אל **ארצי** ואל
מולדתי תלך", ולמה כשאליעזר דיבר אם משפחת רבקה אמר
שאברהם **ציוה** לו לקחת אשה **ממשפחתם.**

(ב) למה באמת לא ציוה אברהם לאליעזר **בפירוש** ליקח
אשה ממשפחת בתואל.

וראיתי בפירוש המלבי"ם שעמד על זה, וז"ל: הנה
אברהם **לא הקפיד כלל** שתהי' האשה ממשפחתו, רק שתהי'
מארצו ומולדתו כמ"ש אל ארצי ואל מולדתי תלך והי' עיקר
האזהרה בארצו כמ"ש למעלה, וזאת לא יכול להגיד להם ..
והיו שואלים וכי אפשר שלא נמצא אשה טובה אחת מאלף גם
בארץ כנען ויש נשים רעות גם בארם נהרים .. ולכן אמר
להם שאברהם לא מאס כלל בבנות כנען .. רק שנותן הקדם
למשפחתו מצד אהבת הקרובים, עכ"ל, ועיין שם יותר
באריכות.

והנה מה שכתב המלבי"ם שאברהם **לא הקפיד כלל** שתהי'
האשה ממשפחתו הוא לכאורה לא בהתאם **לפירש"י**, שהרי רש"י
פירש בסוף פרשת וירא בד"ה אחרי הדברים האלה ויגד
וגו': ... **בשרו הקב"ה** שנולדה רבקה בת זוגו, עכ"ל.

ואם כן, איך אפשר לומר שלאחר **שבשרו הקב"ה** שרבקה
בת זוגו של יצחק, "לא הקפיד כלל שתהי' האשה ממשפחתו".

ואם כן, למה לא אמר אברהם לאליעזר **בפירוש** שילך
אל משפחת בתואל, **ומאין** הי' לאליעזר לידע זאת.

ועוד, עיין בפירש"י ד"ה כי עשית חסד (כד, יד),
אם תהי' **ממשפחתו**, עכ"ל.

וכן עיין בפירש"י ד"ה משתאה (כד, כא): ... אבל
אינו יודע אם **ממשפחת אברהם** היא אם לו, עכ"ל.

מי אמר לו שהאשה צריכה להיות ממשפחת אברהם.

ואולי אפשר לתרץ בפשטות (זה שאליעזר רצה דוקא אשה ממשפחת אברהם הגם שלא שמע מאברהם בפירוט) שהי' רוצה שהשידוך יהי' על צד היותר טוב" ואופן היותר טוב הוא ממשפחת אברהם.

*

ט. בפסוק (כד, ה): ויאמר אליו העבד אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי . . . ההשב אשיב וגו'.

ובפסוק (שם, ו): ויאמר אליו אברהם השמר לך פן תשיב את בני שמה.

ובפסוק (שם, ז): ה' אלקי השמים . . . הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם.

ובפסוק (שם, ח): ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך וגו'.

וצריך להבין:

(א) איך מתאים פסוק (ז) בהמשך לשאר הפסוקים, ואיזה תירוץ הוא על שאלת אליעזר.

(ב) לכאורה יכולים לומר שגם בפסוק זה יש תירוץ לשאלתו, והוא שה' ישלח מלאך לפניו וממילא בודאי יצליח בשליחותו, ובודאי ירצה האשה ללכת אחריו.

אבל לפי זה האריך מתאים לומר אחרי זה "ואם לא תאבה", והלא ה' ישלח מלאכו לפניו".

ועיין בסוף פרשת וירא בפירש"י ד"ה אחרי הדברים האלה ויגד וגו': . . . בשרו הקב"ה שנולדה רבקה בת זוגו, עכ"ל.

הרי שאברהם ידע כבר שאליעזר יצליח בודאי בשליחותו וכשאר שה' "ישלח מלאכו לפניו" ידע זה

בודאות" ואם כן, אין שום מקום כלל לספק "ואם לא תאבה".

*

ל. בפירש"י ד"ה ויגוע (כה, יז): לא נאמרה גויה אלא בצדיקים, עכ"ל.

וצריך להבין:

א) בכמה פסוקים לפני זה נאמר: ויגוע וימת אברהם גו', ולמה לא פירש"י זה שם.

ב) עיין בשפתי חכמים, וז"ל: ואע"ג דבדור המבול ג"כ נאמר גויעה פי' בגמרא דדוקא היכא דכתיב גויעה גבי ויאסף בצדיקים משתעי ובדור המבול לא נאמר ויאסף, עכ"ל.

וצריך עיון בדבריו, שאם כן, למה לא העתיק רש"י גם תיבת "ויאסף" מן הכתוב.

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

נ ג ל ה

יא. בשו"ע אדמוה"ז הלכות שבת סימן ש"ז סעיף ב:

ואפ' בשיחת דברים בטלים שאין בהם זכר עשית מלאכה כלל אסור להרבות בהם בשבת של יהא דיבור השבת כדיבור החול ובני אדם שסיפור שמועות ודברי חידושים הוא עונג להם מותרים לספרם בשבת כמו בחול אבל גם בחול אין לבני תורה להרבות בשיחה זו משום מושב לצים וכו', עכ"ל.

וצריך עיון לכאורה:

א) בזה שאדמוה"ז אומר: שבני אדם שסיפור שמועות

ודברי חידושים הוא עונג להם מותרים לספרם בשבת כמו בחול.

שהרי מסכים באותו הסעיף שזהו בגדר של מושב לצים" ואם כן איך הותרו להם.

והגם שהמדובר כאן בנוגע לבני אדם שאינם תלמידי חכמים, כדמשמע שם.

אבל אעפ"כ איך מתאים זה אם מה שכתוב בתניא פרק ח, וז"ל: ...ועל דברים בטלים בהיתר כגון ע"ה שאינו יכול ללמוד צריך לטהר נפשו מטומאה זו דקליפה זו ע"י גלגולה בכף הקלע, עכ"ל.

(ב) בזה שאדמוה"ז אומר: אבל גם בחול אין לבני תורה להרבות בשיחה משום מושב לצים.

צריך עיון:

(1) וכי קצת מושב לצים מותר?

(2) איך הותרו להם שיחה זו כלל, הרי עוברים על ידי זה בעון החמור דביטול תורה וכמ"ש בפרק ראשון התניא, וז"ל: ...כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק שעליו דרשו רז"ל כי דבר ה' בזה וגו' הכרת תכרת וגו', עכ"ל.

ואפ"י אם נדחוק שכאן מדובר באופן שהת"ח פטור מד"ת מצד איזה טעם שהי', דהיינו שהדברים בטלים שלהם הם בהיתר, אעפ"כ האיך מתאים זה עם מ"ש בתניא פרק ח' הנ"ל.

ועוד, אם המדובר כאן באופן שהבני תורה פטורים מדברי תורה, מהו החילוק בינם (במצב זה) לשאר בני אדם שאינם בני תורה, למה להם אסור להרבות, וממה נפשך, אם הוא באופן של היתר הי' צריך להיות מותר להם להרבות כשאר בני אדם, ואם אין שם היתר צריך להיות אסור בתכלית.

(ג) עיין שם בסעיף ל' וז"ל: וכן ספרי מלחמות וכן

מליצות ומשלים של שיחת חולין כגון ספר עמנואל . . .
 אסור לקרותן בשבת . . . ואף בחול אסור משום מושב לצים,
 עכ"ל.

הרי כאן אוסר אדמוה"ז דבר שהוא ענין של מושב
 לצים **לכל אדם ובתכלית** ואלינו מחלק בין אנשים שהם בני
 תורה לשאינם בני תורה, ובין קצת להרבה.

וצריכים להבין מהו החילוק בין סעיף ב' הנ"ל
 לכאן.

ולכאורה החילוק העיקרי בין שם לכאן הוא שם
 מדובר בנוגע לדיבור בדברים בטלים וכאן בנוגע לקריאה
 בדברים בטלים, אבל למה יהי' חילוק בדין מצד זה.

*

יב. שם, סעיף ל"ו (בחצי עיגול): (לפי שאף ישראל
 התופס מוקצה בידו **בזדון** או בשגגה מותר לטטלו בעודו
 בידיו לכל מקום שירצה כמ"ש בס"י ש"ח) עכ"ל.

עיינן בסימן ש"ח סעיף י"ג וז"ל שם:

ואפי' אם **שכח** ונטל בידו מוקצה גמור רשאי לטלטלו
 לכל מקום שירצה כיון שכבר הוא בידו, עכ"ל.

הרי כאן נזכר רק "אם שכח", ולא שהי' **בזדון**.

הרב וו. ראזענבלום
 - תושב השכונה -

ש ו נ ת

יג. בגליון וירא בהערה שלי אודות עירובי תחומין נפל
 טעות הדפוס ותחת ג' סעודות צ"ל ב' סעודות ועיין
 בפוסקים ההפרש בין ע"ח ושיתופי מבואות שדי בל"ח
 גרוגרות כשהן מרובים משא"כ בע"ת דלב' סעודות בכל

אופן. לאידך גיסא אין צ"ל פת ודי בדברים שמלפתין בהם הפת ויש ביניהם מאכלים שדי במעט מזעיר כדי שיהי' שיעור ב' סעודות (מה שמלפתין לב' סעודות).

עוד יש בעירובי תחומין שצ"ל דוקא לצורך מצוה. רק שנראה, שבדיעבד, אם עירב סתם ג"כ מהני.

*

יד. בפשוטו של מקרא בפ' וירא שאל ר' וו.ר. ברש"י שלשה אנשים א' לבשר את שרה א' להפוך את סדם וא' לרפאות את אברהם, שאין זה בסדר המעשה, ונ"ל התירוץ שקאי על הג' מלאכים מיכאל גבריאל ורפאל ובכל מקום מזכירם בסדר הזה. (חסד גבורה ותפארת? ולכאו' מדוע רפואה שליכה לתפארת?).

*

טו. באגה"ק בהביאור דסל' זך כותב שהג' מצוות היו בתוך כלי ולבוש גשמי שהיא הנפש הקשורה בגוף. ונ"ל הכוונה שהלבוש גשמי הוא הנפש. ע"ש התלבשותה בגוף. ובזה ניחא ההמשך אח"כ ועיל"ש.

הרב משה לברטוב
- תושב השכונה -

טז. הערות וציונים לתו"א פרשתינו

טו, ג יגלה לך טעמיה כו' - מיום שבת פ' תצוה תקס"ז. הנחת אדמו"ר האמצעי נדפס בסידור רב, ג.

טז, א להבין ענין משארז"ל יפה שעה אחת - משנת תקנ"ז. בשקלאוו (לפני חנוכה?).

[במ"מ והערות (ע' [294] 46) מביא מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א מלי"ד טבת תשכ"ב בענין מ"ש בדא"ח במקום אחד שמשה רבינו ע"ה היל' ניזון ממזון רוחני, ובמקום שני מלחם אבירים לא נזון, עיל"ש

אך בלקו"ש ח"ד בהעלותך ע' 1037 שוה"ג להע' 19
[ומשם בהוספות להערות וציונים ללקו"ת במדבר ז,ב] שהוא
"מיום ל"ד טבת תשי"כ".

הת' יוסף יצחק קעלער
- תות"ל 770 -

לז. בד"ה בכ"ה בכסלו בתו"א וישב כט, א מביא: לשנה
אחרת קבעום ח' ל"ט בהלל ובהודאה. וכ"ה באוה"ת ד"ה זה.

לכאו' פיענוח תיבת ח' הוא שמונה (אף שבדוחק אפשר
לפענח חכמים).

ולהעיר שבגמ' שבת כא, ב וכן בשערי אורה -
לאדהאמ"צ - ד"ה זה ליתא תיבה זו.

בתו"א שם: ובבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה: פסוק
בשמות ל, ז (בתוספת "ו").

- אמנם ב(טור זה לקמן שו"ה אהרן מובא בלא "ו").

בתו"א, שם: לך ה' הגדולה והגבורה: פסוק בדה"א
כט, יא.

בשערי אורה ט, ב (פכ"א) שכל הקרבנות טעונות
צפון.

ולהעיר מרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ה, ה"ב ואילך.

בשערי אורה שם: כמ"ש בקרבן תמיד ושחט אותו על
ירך המזבח צפונה - לכאו' פסוק זה הוא בולקרא א, יא
בקרבן עולה.

הרב ירחמיאל גרין
- מאנסי נ.י. -

ה ל ו ט

ח.י. כו כסלו "בשבת מבה"ח . . תהלים והתוועדות" -
נת' בשיחת ש"פ וארא, תש"ז (בלתי מוגה).

כד טבת - "וואס האט דער זיידע געוואלט מיט דרכי
החסידות... " - נת' בארוכה בשיחת ש"פ שמות תש"כ (בלתי
מוגה).

ב שבט - "דער פרומער וארא" - נת' בשיחת ש"פ וארא
תשכ"ו, ס"ג (הנחות הת' - בלתי מוגה).

ו' אד"ש - אדה"ז אמר ג"פ הראשונים של תניא בר"ה
הראשונה לחיל הצ"צ - נת' בשיחת יג ניסן תשכ"ו, ס"ד
(הנחות הת' - בלתי מוגה).

יט ניסן - ביאור אדנ"ע הד' קושיות ע"ד הגליות -
נת' בשיחת ב' דחה"פ תשל"ב.

שמחת תורה - "ותומכי" מאושר" - נת' בשיחת שמח"ת
תש"ט (בלתי מוגה).

יח כסלו - "איך וויל ניט דיין ג"ע ניט דיין
עוה"ב נאר אז דיך אליין" - נת' בשיחת חה"ש תש"ז.

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן
- ר"מ במתיבתא -

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

נשיא דורנו

לאריכות ימים ושנים טובות ומתוקות

לרגל יום הבהיר

כ"ה חשון

בו נתקיים ונתחזק הנצחון דה' טבת

לעיני כל העמים

ולרגל נצחון החסידות בימים אלו

ויה"ר שיראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו

ומכלל ישראל וינהיג את כולנו מתוך בריאות הרחבה

ונחת, ובקרוב ממש גלך, כל בני" שליט"א, קוממיות

לארצנו הקדושה

נדפס ע"י

הרה"ת ר' רפאל שלמה זוג' מרת ח' שיחיו

וילדיהם: הניא, לוי יצחק, דבורה לאה, רייזל, אברהם שיחיו

דרימער